

Gothard Jenő (Herény, 1857. máj. 31. – Herény, 1909. máj. 29.): gépészmérnök csillagász, az MTA levelező tagja (1890)

Életpályája:

A bécsi politechnikumban gépészmérnöki oklevelet szerzett. Közben geodéziai és csillagászati tanulmányokat is folytatott. Hazatérve Konkoly-Thege Miklós befolyására herényi birtokán 1881-ben obszervatóriumot rendezett be, hol megfigyeléseit öccse és Molnár József segítségével végezte.

Tudományos munkássága:

Asztrofizikával, főként az üstökösök spektroszkópiájával és égi fotográfiával foglalkozott.

Jelentősek voltak a Jupiter észlelései, amelyekről 1884-ben számolt be a MTA egyik ülésén. Részletesen elemezte a bolygó felszínét, bemutatta a sávokat, azok színét, eredetét, tulajdonságait. Sok időt szentelt a Pons-Brooks üstökös megfigyelésére, a Nap felszín- és színképelemzésére. Később üstökösöket észlelt, majd az 1882-es részleges napfogyatkozás eseményeit fotografikus úton rögzítette.

Nagy eredményeket ért el az **asztrofotografálás** terén. Ebben az időben, a fotografálás hazánkban még igen kezdetleges volt, a lemezek gyenge minőségűek voltak. Ezért Gothard maga kísérletezte ki az emulzió összetételét. Kitartó munkájának eredménye, hogy fotografikus úton 1886-ban a világon elsőként fedezte fel és rögzítette a **Lyra gyűrűsköd központi csillagát**.

Ő volt az első a hullócsillagok, üstökösök fényképen történt megörökítésében.

Ő volt az első, aki vékony üveglapon átütő elektromos szikrát hűen lefényképezett.

Mint a fényképi úton történő csillagászati megfigyelések tökéletesítője, több csillagászati és fényképezési műszert talált fel.

A röntgensugár felfedezésének bejelentése után néhány héttel már saját maga is készített röntgenfelvételeket.

Hazánkban először ő és Konkoly Thege Miklós használt mikrofont és szerkesztett fonográfot.

Először Herényt látja el villamos árammal, majd 1895-ben megalakítja a Vas megyei Elektromos Műveket, amelynek ügyvezető igazgatójává választották. A ma is áramot termelő ikervári vizierőmű turbináit is ő tervezte. Mérnöki tudását, tekintélyét latba vetve Sopronban és Szombathelyen közúti villamos vasutat hozott létre.

Az 1710. sorszámú kisbolygó névadójaként örök időkre az „égre írta a nevét” az útókor.

Főbb művei:

- A Pons-Brooks üstökös spectroscopikus megfigyelése a herényi astrophysikai observatoriumon (Budapest, 1884)
- Tanulmányok az égitestek photographálása terén: 1. rész (Budapest, 1885)
- A photographia (1890)